

DUES CICATRIUS

© 2016 Ferran Grau

© Santi Iglesias, per la imatge de l'autor

© Shutterstock, per la imatge de portada

© 9 Grup Editorial, per l'edició

Capital Books

c. Muntaner, 200, àtic 8a • 08036 Barcelona

T. 93 363 08 23

info@capitalbooks.cat

www.capitalbooks.cat

Disseny: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: setembre del 2016

ISBN: 978-84-944928-4-6

DL B 16147-2016

Imprès a Romanyà Valls, SA

Tots els drets reservats.

DUES CICATRIUS

NOVEL·LA BASADA EN FETS REALS

FERRAN GRAU

Capital Books

*Eight days a week
is not enough to show I care.*

LENNON & MCCARTNEY, 1964

TAULA

ELS FETS II

Primera part
LA MEVA (2012-2016) 13

Segona part
LA SEVA (1999-2001) 65

Tercera part
ASSAIG SOBRE UN SÍMBOL 209

POST SCRIPTUM 235

25 de desembre

04.09 h
Kandahar
Omplen els dipòsits i demanen l'alliberament d'un líder religiós islàmic de l'Índia

14.35 h - 15.21 h
Amritsar
Anuncien que han començat a matar ostatges

24 de desembre

11.55 h
Katmandú
Surt el vol IC-814 en direcció a Nova Delhi

Segrest: 12.25 h

15.41 h - 18.13 h
Lahore
Omplen els dipòsits

21.05 h - 02.01 h
Dubai
(Emirats Àrabs Units)
00.45 h: Alliberen 27 passatgers i deixen un cadàver

EL SEGREST DEL VOL IC-814

ELS FETS

La tarda del divendres 24 de desembre del 1999, el vol comercial IC-814 d'Indian Airlines, que cobria la ruta entre Katmandú i Nova Delhi, va ser segrestat per cinc homes armats que van obligar a desviar l'aparell cap a l'aeroport de Kandahar, al sud de l'Afganistan, després de diversos aterratges forçosos. Reclamaven l'alliberament de Maulana Massud Azhar, de trenta-un anys i líder de l'organització terrorista Harkat ul-Ansar –Moviment dels Companys del Profeta–, un revolucionari que era a la presó índia des de l'11 de febrer del 1994 acusat del segrest d'uns turistes britànics que practicaven el senderisme pel Caixmir.

L'avió va ser retingut durant vuit dies que van canviar per complet la vida dels passatgers. Entre els 178 ostatsges de diverses nacionalitats hi havia dos catalans que s'havien casat feia poques setmanes. Aquest és el relat d'aquell viatge de noces. La història de l'Anna Lloret. La història d'una noia que llavors tenia vint-i-set anys. Pocs s'imaginaven aleshores que aquell segrest era, probablement, un assaig a petita escala de l'ofensiva que guiaria el món cap a una nova era. El dia que em vaig interessar per escriure un llibre sobre aquest cas tampoc m'imaginava com canviaria la meua vida.

PRIMERA PART

LA MEVA (2012-2016)

COR DE SOLDAT

Entrevista a Anna Lloret.

Transcripció del minidisc 1: minut 24'43

ANNA: *El terrorista es va a posar a cridar i a preguntar de qui era l'anell. Em vaig quedar glaçada quan vaig veure que era el meu. Era un anell de nacre, d'aquests de poc valor, saps?*

FERRAN: *I no saps com el vas perdre? Perquè se'l va trobar a la moqueta a uns quants metres d'on tu estaves asseguda...*

ANNA: *No en tinc ni idea. No sé com hi va anar a parar. Però ell insistia i insistia a buscar el propietari de l'anell. Ningú responia, és clar. L'avió s'havia quedat més mut del que ja estava. Al final, no em va quedar més remei que respondre. «És meu», li vaig dir.*

FERRAN: *I llavors, què més va passar?*

ANNA: *Vaig veure com venia cap a mi movent el braç. Estava morta de por... però en lloc d'esbroncar-me me'l va tornar amb un gest suau. Me'l vaig mirar a la cara i no estava enfadat, estava com alegre.*

FERRAN: *Alegre?*

ANNA: *Sí, tenia una expressió amable. I fins i tot em va donar explicacions.*

FERRAN: *Què et va dir?*

ANNA: *Que ells no robaven. Que ells no eren lladres.*

* * *

Ara ja sé què és un símbol. Però no ho vaig saber fins que no vaig conèixer l'Anna Lloret i després d'escriure *Segrest a Kandahar*, la meua primera novel·la. Ara sé que és la síntesi d'un aprenentatge, la identificació amb una idea noble que està fora de qualsevol consideració estètica, perquè els símbols funcionen dins d'un altre àmbit i d'acord amb uns altres paràmetres. Perquè els símbols, la majoria de vegades, encara que no ho sapiguem, són íntims. Abans, però, era un autèntic cretí. Tot va començar quan vaig haver de demanar la baixa mèdica al diari que encara em paga el sou. Resulta que em van empaquetar a Síria d'enviat especial. Mai a la vida fins a aquell moment havia cobert res fora de Barcelona, i després de cinc anys repicant a Economia, quatre anys escalfant la cadira a la secció d'Internacional, fer dos màsters més cars que una dècada a pensió completa al Ritz i participar de tant en tant en alguna o altra tertúlia radiofònica, em va semblar que l'oferta que m'havien fet per anar a cobrir una guerra era la meua gran oportunitat, el salt definitiu cap a l'Olimp del cronista. Però no. Era una poma enverinada. Tot i les meves expectatives professionals, molt altes per cert, aquell viatge d'enviat especial em va deixar un parell de marques inesborrables. A la meua tornada, vaig aterrar a l'aeroport del Prat amb una cicatriu a la galta dreta fruit d'una cremada. I també vaig tornar amb l'ànima matxucada com una patata podrida, si és que existeix això que anomenem ànima. No vaig superar la brutalitat que vaig viure. En definitiva, l'experiència em va vèncer. Estava trencat. Les conseqüències, les típiques: malsons, angoixa, obsessió, tristesa, pèrdua de la gana i tots els etcèteres que us pugueu imaginar. El diagnòstic, síndrome d'estrès posttraumàtic.

La direcció del diari, no gaire satisfeta amb el resultat de tot plegat, tant de la cobertura del conflicte com de perdre un redactor en els temps que corren, va fer-se'n càrrec a contracor i em va pagar un psicòleg que ja havia tractat amb anteriori-

tat algun company meu per qüestions més o menys similars. Em consta que van arribar a valorar la possibilitat de despatxar-me, però algun bon samarità del consell executiu va aturar l'acomiadament perquè va pensar que fer fora algú en aquella situació podia crear mala imatge, i la capçalera no estava per més sobresalts: darrerament, l'empresa només feia que col·leccionar pèrdues d'uns quants zeros als balanços i alguna denúncia per l'últim expedient de regulació d'ocupació.

A partir d'aquell moment, tot va anar a càmera ràpida o, si més no, aquesta és la percepció que me n'ha quedat. Vaig assistir a les sessions de psicoanàlisi d'aquell aixecacamises uns quants mesos. Com era d'esperar, no va funcionar, o potser és que ja estava predisposat que no funcionés, tot i que al cap d'un temps la meua idea sobre els psicòlegs canviaria. Dues vegades a la setmana l'anava a veure a la consulta de Via Augusta i, és clar, no va aconseguir solucionar-me el que collons fos que em rosegava per dins. Tampoc va funcionar el carregament d'antidepressius i d'ansiolítics que em receptaven paral·lelament a l'Hospital de Sant Pau. Els medicaments em deixaven ben col·locat, i tot i els viatges que em provocaven les pastilles seguia fet pols. El pitjor del cas és que no em veia amb el coratge necessari per recuperar la meua vida anterior, ni tan sols d'incorporar-me a una altra secció del diari. M'havia quedat bloquejat. Ni a les Necrològiques, ni a la Cartellera i ni tan sols als Horòscops hauria pogut escriure una trista ratlla en l'estat en què em trobava. Cada dia que passava estava més fotut. L'aventura de ser periodista s'havia acabat, o potser aquesta era la percepció que me n'havia quedat. En general, pensava, tot s'havia acabat. Vaig prendre la decisió d'enterrar el somni de la meua vocació. Per als pocs que em coneixien de veritat, agafar aquell camí era la mostra més evident que alguna cosa no funcionava a l'hora al meu cap. Des que tenia ús de raó, la meua vida havia donat tombs sobre el mateix eix: convertir-me en una gran fi-

gura del periodisme. De fet, era l'únic pel qual m'havia esforçat mínimament algun cop a la meua vida, i no sempre aplicant els valors morals.

Primer li vaig dir adéu a la Carlota per telèfon. La Carlota era la dona que ostentava el títol, potser una certa categoria, de parella. Tot i que ella ho havia fet públic al llarg del temps amb la frase «ell és el meu company», jo sempre m'havia negat a concedir-li aquest benefici i li repetia, dia sí i dia també, que no es fes cap tipus d'il·lusió, que no volia res gaire seriós i que allò d'emparellar-me de manera formal, o d'una manera formal com es pot entendre des del punt de vista de la correcció política, no lligava amb mi ni amb la meua manera d'entendre les coses. Tot i això, feia ben bé sis o set anys que anàvem junts. En el fons, el que realment em passava era que ella estava en un punt vital radicalment contrari al meu. O, potser, pensar-ho així era per a mi l'excusa perfecta davant aquella por al compromís que sempre m'havia aclaparat. Ara bé, per molta paciència amb la qual m'hagués carregat o per molt temps que l'hagués fet esperar, mai hauria acabat acceptant la seva proposta: tenir una relació més estreta, qui sap, potser solament tenir una relació més normal i corrent basada en la pila d'anys que feia que estàvem, d'aquella o d'aquesta manera, junts. Potser no n'havia estat mai enamorat, però tampoc crec que m'hagués enamorat mai de ningú. Quan vaig tornar, ella va insistir molt a veure'ns en persona i va replicar-me de totes les maneres possibles que ho havíem de fer amb urgència. Amb l'orgull mal entès que em caracteritza o em caracteritzava, me la vaig espolsar de sobre amb la condescendència habitual amb què la tractava. La meua resposta va ser un no unilateral.

Segon, em vaig acomiadar dels quatre amics comptats. Eren quatre, literalment. A ells sí que els vaig dedicar un parell de cerveses al Piper's, tot i que per gust m'hauria quedat tot el sant dia al llit. Després vaig allargar la baixa tant com vaig poder,

vaig recomanar un substitut temporal –i mileurista– per al meu lloc a Internacional en aquell diari de gran tirada, vaig deixar la fal·làcia de ser pacient d'aquell psicòleg i vaig marxar del pis de l'Eixample. A cagar. Vaig abandonar la vida que havia intentat construir fins llavors, encara que ja no em semblava gens atractiva a hores d'ara. Tot i això, ben mirat, fins llavors la meua vida sempre havia estat a mig construir. Ho vaig engegar tot a prendre pel cul. L'únic que no vaig deixar van ser les pastilles.

Uns quants dies més tard em vaig traslladar a la ciutat on vaig néixer, Lleida. Vaig bloquejar el contacte del mòbil de la Carlota, que no feia altra cosa que trucar-me dia i nit, i vaig pensar a suïcidar-me. Primer ho vaig pensar, després vaig trobar més raons per fer-ho.

RUÏNES

Entrevista a Anna Lloret.

Transcripció del minidisc 3: minut 16'05

ANNA: *Estava asseguda rumiant. Ja no sabia com seure, la veritat. Potser estava pensant en Mollerussa o en la boda o en quan estudiava psicologia a Tarragona... no ho sé exactament. Però sé que em va mirar molt malament i em va fer un crit per avisar-me. Vaig tornar a sentir molta por, perquè va fer una cara com si m'anés a matar. Llavors em va dir que em tapés.*

FERRAN: *Què t'havies de tapar?*

ANNA: *Primer no ho entenia, però de seguida em vaig tocar els braços i vaig veure que se'm veia l'espatlla perquè el jersei que portava tenia el coll molt ample. Em vaig tapar volant i ell es va tranquil·litzar. Després, em va començar a fer mal el cap de l'ensurt.*

* * *

El gust rovellat de la sang, com quan t'has mossegat el llavi. Gust de monedes velles sobre la llengua. Era com si m'hagués esquinçat la gola. M'havia pres tantes pastilles que tenia la sensació d'haver-me lesionat l'esòfag. Tampoc m'importava gaire prendre mal a aquelles altures de la pel·lícula. Ja que les tenia a mà, no se'm va acudir millor manera de fer-ho que amb una sobredosi. Vaig enviar coll avall en menys de cinc minuts un

grapat de pastilles Surmontil i per engolir anava fent glops de ginebra. De la cara, però. D'aquella amb la qual es fan gintònics amb cogombre o merdes per l'estil. Aquesta va ser la idea més original que se'm va acudir per palmar. Res que no hagués vist mai abans a la tele. El Surmontil, per ser més exactes, va ser l'antidepressiu tricíclic que es va detectar en l'autòpsia del ciclista Marco Pantani. Una concentració d'1,7 micrograms per mil·lilitre de sang ja representa que és tòxica. En el cadàver solitari de l'escalador italià s'hi va trobar una concentració de 2,9 micrograms. Què hi farem? M'encanta bussejar per les hemeroteques: gangues de l'ofici. Si li va funcionar a ell, bé em podia servir a mi.

Quan em vaig despertar a la Unitat de Cures Intensives de l'Hospital Arnau de Vilanova, una infermera de guàrdia em va explicar que els meus pares i el meu cunyat m'havien portat inconscient, i que m'havien fet una rentada d'estómac i em mantindrien unes quantes hores en observació. D'un no res, m'havia anat. La veritat és que en aquell moment em vaig cagar en tot el santoral, contrariat. El súmmum que un suïcida de la meva mena pot experimentar és fracassar en el seu intent i a sobre que te n'informin tan bon punt obres els ulls intubat de sèrum a l'hospital on vas néixer. Recordo que, just després de despertar-me, em va envair una sensació de vergonya profunda, ja no tant pel que pensaria el meu entorn quan se n'assabentés, sinó pel fet de veure'm estirat en aquella UCI amb aquella camisa de dormir que em deixava una obertura posterior amb el cul a l'aire. Era evident que allò d'ensenyar les natges no era el que més em preocupava, però la boira del meu cervell em causava turbulències perceptives de tots els gustos i colors. Definitivament, creia que havia perdut la xaveta. Cada cop tenia més manies i més menjades d'olla.

Tot o gairebé tot té un perquè. Pocs dies abans d'haver-me intentat matar, havia llogat a un preu raonable un estudi pe-

tit a tocar del carrer Major. A Lleida hi tenia tota la família i tota la meva història de nen i de jove. Hi havia viscut els primers divuit anys de la meva existència, just abans de marxar a estudiar periodisme a la Universitat Autònoma. En aquell moment, atrapat en mi mateix i en els records de la meva estada a Síria, tornar als orígens em va semblar que podia alleugerar el meu malestar. Ni que fos una mica. I per això encara vaig ajornar un xic la meva mort premeditada. Havia dedicat aquells primers dies a dormir. Tal qual. Tothom a Lleida havia intentat ajudar-me: els meus pares, els meus germans, les cunyades i el cunyat. Fins i tot els meus nebots. Ningú havia aconseguit, de moment, fer-me tornar a tocar de peus a terra. Jo tampoc havia fet cap esforç per res, per què enganyar-nos: no em deixava ajudar de cap manera. M'havia tancat totalment en banda. A més a més, mai havia estat una persona gaire sociable, i en aquella situació mental encara menys. I la cosa va anar empitjorant. De seguida vaig adonar-me que el meu primer pensament irracional que relacionava Lleida amb la cura dels meus mals era inexacte, i per això mateix em vaig deixar tornar a emportar per la melangia que em dominava i em vaig convertir, en un tres i no res, en aquell mort vivent que havia tornat d'un país on hi tallava el bacallà Baixar al-Assad. Però a banda de la simptomatologia que arrossegava i que m'havia fet perdre l'oremus, va ser una visita inesperada la que em va fer apartar totes les pors i els dubtes i buscar la mort com a solució final. Després d'aquella trobada va ser quan vaig decidir convertir-me en un suïcida.

Com sabeu, feia anys que la Carlota, amb qui havia partit peres, i jo sortíem. Utilitzo el verb «sortir» perquè ja he explicat que en cap cas mai vaig voler acceptar que aquella havia estat una relació sentimental amorosa, tot i tenir molts (o la majoria) de trets que caracteritzen una parella formal. Fer anar aquest verb més soluble em feia sentir falsament segur i falsament prou valent per marcar sempre el territori de confort i frenar les se-

ves expectatives d'anar a més. Evidentment, durant tots aquells anys van produir-se moltes crisis, diverses infidelitats –especialment per part meva– i situacions desagradables. Però, per inèrcia segurament, seguíem junts. Fins que, és clar, al tornar de Síria vaig apartar-me radicalment de tot allò que m'havia envoltat fins a aquell moment. Inclosa ella.

El matí abans d'intentar-me suïcidar la Carlota es va presentar al meu apartament de Lleida. De sorpresa. Vaig obrir la porta i mirant-la amb cara de fastiguejat la vaig fer entrar. En silenci, tots dos ens vam asseure en dues cadires que encara conservaven el plàstic de compra al tapís. Me la vaig tornar a mirar a la cara i li vaig preguntar què volia i si no li havia quedat clar que, per a mi, el que hi havia entre ella i jo s'havia acabat i que tenia molts altres problemes per resoldre que no pas una relació que mai m'havia satisfet. Vaig afegir que haver fet aquell viatge des de Barcelona havia estat endebades. Ella va contestar:

–He vingut aquí perquè t'he de dir una cosa més important del que et sembla.

Davant d'aquesta primera resposta, que en el fons em va impactar més del que m'hauria imaginat perquè era la primera vegada que sentia la seva veu en molts dies, no vaig saber reaccionar d'altra manera que recolzant l'esquena al respatllet i abaixant la mirada per sota de les ulleres. Ella va afegir que m'havia estimat molt, potser massa, però que ja s'havia forçat a deixar-ho de fer perquè s'havia adonat que jo era un egoista de cap a peus, un cabró, va detallar; aquí va agafar la bossa de terra i se la va col·locar sobre la falda per sentir-se més segura, o potser més protegida. Em va explicar que li sabia molt de greu allò que m'estava passant i que li hauria encantat ajudar-me.

–A mi també em sap greu –li vaig contestar sense sentir cap mena de penediment real–. Però ja et vaig dir que no volia que

seguíssim sent parella. M'entens, oi? Crec que això ja estava parlat.

La Carlota va agafar fort les nanses de la bossa i va redreçar les natges per seure en un angle recte, un angle perfecte i hieràtic, alineat amb una tensió a les cordes vocals fins al punt de l'ancoratge, com si les paraules que tenia explotant a la boca m'anessin a mossegar al bell mig de la jugular.

—Egoista —va asseverar amb veu de plom.

—Ja en tinc prou! De què vas —li vaig replicar. I vaig alçar-me de la cadira assenyalant-li la porta.

Ella va cridar com mai li havia vist fer-ho abans:

—Seu! —va xisclar—. Seu i escolta, collons!

Vaig tornar a la cadira, potser més per curiositat que per esferèment. Encara amb la tibantor del seu crit, va abocar el discurs:

—No sé ben bé què et va passar a Síria... sols sé que tens una marca a la cara, per Déu! I això tampoc has volgut explicar-m'ho durant aquest temps. Has de saber que si et fixessis més en allò que t'envolta la vida t'aniria millor. Solament parles en primera persona! Tu, tu, i tu i ja n'hi ha prou. Ara sóc jo qui et dic que hem acabat.

Tot seguit, va ser ella la que es va alçar, va sortir com una bala i abans de desaparèixer escales avall darrere d'un cop de porta em va anunciar que jo n'era el pare. Li vaig demanar un simple «com?».

—Estic embarassada.

Aquella tarda, vaig acabar d'embogir davant d'aquell paquet de Surmontil. La resta del que va passar les hores següents ja la sabeu.